

Asia: VN/1247/2024

Hallituksen esitys eduskunnalle luonnonsuojelulain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomi on sitoutunut EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteeseen suojella 30% pinta-alasta ja tästä 10 %-yksikköä tiukasti suojeltua arvokasta luontoperintöä. Suomi on myös sitoutunut Pariisin ilmastopöytäkirjaan 1,5 asteen tavoitteesta ja 2 asteen lämpenemisrajasta.

Tulevaisuudessa kaikki teollisuus tulee perustumaan uusiutuvaan energiaan. Tällöin ei voida perustella, miksi uusiutuvalle energialle olisi muuta teollisuutta löysemmät ympäristösäännökset.

Suojelu ja kestävyys siirtymään liittyvät uusiutuvan energian hankkeet pitää toteuttaa yhtä aikaa. Tämä tarkoittaa, että niiden tulee kohdistua eri alueille.

YK:n luontokokouksessa Montrealissa vuonna 2022 jäsenmaat sopivat luontokadon pysäyttämisestä vuoteen 2030 mennessä, koska tämä on välttämätöntä ilmasto- ja ympäristökriisien torjunnan kannalta. Muun muassa IPCC:n asiantuntijat ovat kertoneet, että ilmastonmuutoksen hillitseminen inhimillisiin rajoihin ei ole mahdollista ilman laajaa suojelua. Luontokadon pysäyttäminen on keskeinen tapa hillitä ilmastonmuutosta.

Toisaalta ilmastonmuutoksen torjunnassa keskeinen tavoite on luontokadon hillitseminen. Ilmastonmuutosta tulee hillitä, jotta luontokato ei etenisi liian nopeasti. Nämä kaksi ovat toisiinsa kytkeytyneet ja riippuvaiset ongelmat: luontokato kiihdyttää ilmastonmuutosta, ilmastonmuutos kiihdyttää luontokatoa.

Suomessa ja Pohjois-Euroopassa luontokato tekee ilmastonmuutoksesta suuren ongelman, vaikka sää ei vielä ihmisille olisi vaarallisen lämmin. Luontokato tarkoittaa biodiversiteetin vähenemistä. Biodiversiteetin vähetessä eliöiden geneettinen monimuotoisuus ja lajimonimuotoisuus vähenevät. Vähemmän monimuotoinen luonto on haavoittuvampi ilmaston muutoksille, koska se sisältää

vähemmän vaihtelua ja sen myötä kykyä sopeutua erilaisiin olosuhteisiin. Ihmisyhteiskunta ei ole saari, vaan myös me olemme riippuvaisia monimuotoisesta luonnosta.

Ilmastonmuutos heikentää satoja kaikkialla maailmassa muun muassa lisäämällä kuivuutta ja säiden arvaamattomuutta, myös Suomessa. Emme tekisi viisaasti, jos emme hillitsisi ilmastonmuutosta ja reagoisi siihen. Luonnon monimuotoisuuden väheneminen puolestaan johtaa esimerkiksi tuholaisien lisääntymiseen, sekä monin paikoin myös pölyttäjien vähenemiseen.

Ilmaston muuttuminen elinkelvottomaksi ja viljelykelvottomaksi koskee erityisesti globaalin etelän maita, mutta myös Etelä-Eurooppaa. Suomen tulee torjua tätä tukemalla omalta osaltaan globaalin etelän talouksia ilmastonmuutokseen sopeutumisessa, sekä sitoutumalla EU:n ilmasto- ja luontotavoitteisiin. Suomen tulee omalta osaltaan hillitä ilmastonmuutosta vähentämällä päästöjä ja tavoittelemalla nopeaa hiilineutraaliutta.

Hiilineutraalius voidaan saavuttaa nopeimmin metsien hiilivarastoja kasvattamalla sekä maankäytön päästöjä vähentämällä.

Metsien hiilivarastoja voidaan kasvattaa hakkuita vähentämällä ja lykkäämällä, sekä luonnonsuojelualueita laajentamalla ja lisäämällä tai olemassa olevien suojelualueiden suojeluhoitoja tiukentamalla.

Suometsien ja entisten turvetuotantoalueiden hiilidioksidi- ja metaanipäästöjä voidaan vähentää oja sulkemalla ja nostamalla vedenpinnan tasoa muilla keinoin.

Maatalouden päästöjä voidaan vähentää siirtymällä karjapainotteisesta maataloudesta kohti viljelypainotteisempaa maataloutta.

Koska ilmastonmuutos ja luontokato ovat molemmat niin vakavia ongelmia, niiden ratkaisuja ei tule asettaa vastakkain. Uusiutuvan energian määrää ei pidä lisätä aiheuttamalla luontokatoa suojelluilla alueilla. Luonnon monimuotoisuutta tulee lisätä ja se on suojeltujen alueiden tarkoitus.

Sen sijaan ilmastonmuutosta tulee hillitä resurssiviisaasti. Tämä tarkoittaa esimerkiksi panostusta sähköistyvään julkiseen liikenteeseen sähköisten henkilöautojen sijaan. Henkilöautoja käyttäviä rohkaistaan kevyen liikenteen käyttämiseen kaupungeissa, tekemällä esimerkiksi pyöräilystä autoilua helpompaa lyhyillä matkoilla. Raskaassa ja maaseutuliikenteessä voidaan käyttää myös biokaasua. Ajoneuvojen ja matkojen määrät ja pituudet pitää pyrkiä minimoimaan ja optimoimaan tehokkaasti.

Yhteiskuntasuunnittelussa tulee pyrkiä myös energiankulutuksen vähentämiseen ja luonnonvarojen kulutuksen vähentämiseen. Tähän on monia keinoja, esimerkiksi rakennustekniikka, kertakäyttökulutuksen hillitseminen yhtiöitä koskevalla lainsäädännöllä, korjaamiseen kannustaminen ja virkistyspalveluiden kehittäminen.

Kestävyys siirtymä tarkoittaa muutosta kohti yhteiskuntaa, joka on kestävä monilla eri mittareilla. Meidän tulee tehdä päätöksiä harkitusti ja välttää tilanteita, joissa päädyimme isolla panostuksella ojasta allikkoon.

Suvi Kangaspuoskari
Luontoliiton Pohjois-Suomen piiri